N°. 254. 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD,

Donderdag 25 October.

Frankrijk.

PARIJS, den 22sten October.

Reeds voor eenige dagen werd van eene verandering onder het personeel der prefecten in de departementen gesproken. [illegible] bevat de *Moniteur* werkelijk eene ordonnantie van den [illegible] verplaatsing van een getal prefecten houdende. Sommige dier verplaatsingen worden als een bewijs van het ongenoegen des bestuurs, over het gedrag van enkele prefecten met opzigt tot het ministerie aangemerkt; onder anderen zou zulks het geval zijn met den heer *Onfry de Breville*, die van het departement der Opper-Garonne (Toulouse) naar het departement des Vosges (Epinal) verplaatst wordt, omdat hij de verkiezing van een paar legitimistische aanhangers, waaronder den heer *de Fitz-James*, niet heeft kunnen beletten. Daarentegen zijn niet verplaatst de prefect van de Neder-Loire *Duval*, die met den departementalen raad overhoop ligt, en *Saudon*, prefect van Loiret, die in zijn departement overzeer gehaat is, en omtrent wien men zich bij het algemeen bestuur insgelijks beklaagd heeft. Het behoort, zoo men zegt, namelijk tot het stelsel van den heer *Montalivet*, om nimmer een ambtenaar op de enkele klagten zijner onderhoorigen, uit zijne betrekking te ontslaan.

Het gerucht loopt wederom dat de kamers tegen het einde van november zullen bijeen geroepen worden. Men zou er veel belang in stellen, om de meerderheid te kennen, en zoo die niet gunstig voor het ministerie was, de kamers onmiddellijk ontbinden, om nog in tijds de nieuwe verkiezingen te kunnen doen plaats hebben; het was dan ook met die gedachten, dat men thans eene zuivering in de prefecten had gebragt. Intusschen is het bij ondervinding bekend, dat er telkens kort voor de opening der zitting van eene mogelijke ontbinding gesproken wordt; en zulk een maatregel wordt ook door velen te bedenkelijk gehouden, dan dat het ministerie er ligt toe zoude overgaan.

— Heden houdt de *Moniteur* ook eenige benoemingen in de hooge betrekkingen der regtsmagt.

— Men berekent, dat het verlies van kapitaal der spoorwegondernemingen, wier aandeelen aan de beurs verhandeld worden, thans reeds 35 à 40 millioen bedraagt, in welk verlies de drie dit jaar gestemde wegen voor 25 milioen zouden deelen, te weten: de weg van Bazel naar Straatsburg 14 millioen, die naar Havre 9 milioen; de kompagnieschap naar Orleans heeft de meeste harer aandeelen nog in handen. Een der bladen, dat soms met mededeelingen van de zijde van het ministerie begunstigd wordt, raadt de kompagnieschappen aan, om tot op de bijeenkomst der kamers toch met geene overhaasting te werk te gaan.

— Er zijn tegenwoordig in Parijs 18 verzekeringmaatschappijen tegen brand, en in de departementen telt men er 42. Voorts bestaan er 21 zeeassurantien, 12 tegen den hagel, 11 levensverzekeringmaatschappijen; een groot getal dergelijke assurantien tegen de sterfte onder het vee; men heeft er, om aan het arbeidsvolk werk te verschaffen, tegen ziekte onder de arbeidende klasse, enz.

— Omtrent de reis van de prinses *van Beira* en den oudsten zoon van don *Carlos* naar het hoofdkwartier van den laatstgenoemden, heerscht in de berigten van de Spaansche grenzen nog steeds eene groote tegenstrijdigheid. De dagbladen van Bayonne hebben zulks bepaald, als onwaar, tegengesproken; daarentegen wordt in een berigt uit St. Jean-de-Luz van den 17den dezer geschreven, dat de genoemde personaadjen den 28sten September uit Salzburg waren vertrokken, St. Jean-de-Luz gepasseerd en, in weerwil van het strenge toezigt, op den avond van den 16den, de een over Vera, de ander in de rigting van Urdan de grenzen overgegaan en behouden te Elisondo waren aangekomen. Een legitimistisch blad van Bordeaux, *la Guienne*, van den 20sten, bevestigt dit alles nader; desniettemin zal men eerst, door de tijdingen van de aankomst dier personen in het hoofdkwartier van don *Carlos*, volkomen aan het berigt kunnen geloof slaan.

— In berigten uit Bayonne van den 18den, wordt gemeld, dat de kruidfabriek der karlisten te Duna in de lucht gesprongen was, zonder groote ongelukken te veroorzaken. — Uit Estella werd van den 15den gemeld, dat de christinische generaal don *Diego Leon*, van de Ribera komende, met acht bataillons te Pampeluna was binnengetrokken. De tijphus maakte onder zijne troepen voortgang; meer dan 800 lijders aan die ziekte lagen in de hospitalen. — Eenige karlistische bataillons hadden zich door los Arcos naar den Ebro in de rigting van de Ribera begeven. — *Espartero* hield zich steeds te Logrono op; geen zijner bataillons had bij den Ebro laten overtrekken. — Op het verzoek van *Muñagorri* had lord *John Hay*, naar men zeide, eenige ingenieurs afgezonden, om een fort op spaansch grondgebied, nabij de fransche grenzen, aan te leggen, zoodanig dat bij een' aanval der karlisten de kogels tevens op het fransch grondgebied moesten vallen. Men had kort ook artilleristen [illegible] om de stukken te bedienen.

— De bijzondere berigten uit Madrid, tot den 15den gaande, spreken van een gerezen misverstand tusschen de engelsche ambassade en het ministerie, ter oorzake van sommige artikelen in de dagbladen, die kwade bedoelingen toeschreven aan de reis van een der secretarissen van het gezantschap, door Katalonie en Andalusie. Eene teregtwijzing in de officiele courant had lord *Harvey*, die den heer *Villiers* bij diens afwezen vervangt, niet bevredigd, en men had opgemerkt dat er eene verkoeling tusschen de leden van het gezantschap en het hof was ontstaan.

Het ministerie had eene commissie van bezuiniging in het beheer van financien benoemd, uit leden van alle partijen bestaande.

— Volgens een loopend gerucht zou de generaal *Narvaez* het bevel over het leger van het centrum bekomen, ter vervanging van *van Halen*, die men tot onderkoning van Navarre zoude benoemen.

— De handel in fondsen blijft steeds flaauw ter beurs. Men houdt zich voornamelijk bezig met de spoorweg-aandeelen, wier koers in weerwil van alle moeite, niet kan opgebeurd worden. De notering was heden (22 October) 5 pCt. 109,10; 3 pCt. 81,20; Nap. renten 101,55; Sp. Ardoin 18; Rom. L. 103⅞.

Duitschland.

FRANKFORT, den 20sten October.

Den 9 dezer verkondigde, te Petersburg, het uitsteken der keizerlijke vlag van het paleis, aan de inwoners de gelukkige terugkomst van Z. M. den keizer. Des avonds werd de stad geïllumineerd. — Ook de fransche gezant, baron *de Barante*, is te Petersburg aangekomen.

— In den Russischen handel is dit jaar, wat de voornaamste artikelen van uitvoer betreft, eene aanzienlijke prijsverhooging opgemerkt, de hoeveelheid van den uitvoer was genoegzaam met het vorige jaar gelijk.

— De *Leipziger Zeitung* meldt, dat een student uit Gallicië, slechts 17 jaren oud, in hechtenis was genomen, als van moord van den russischen agent te Krakau beschuldigd. Gedurende het voorloopige onderzoek in die zaak, zou die student echter overleden zijn, zonder iets bekend te hebben.

— De groothertog van *Mecklenburg Schwerin* heeft, tegen den 14 november, een' algemeenen landdag bijeengeroepen, ten einde over een verbeterd bestuur der criminele justitie te raadplegen.

— Volgens berigten uit Venetie tot den 9den bevonden de keizer en keizerin zich toen nog aldaar, en werden door dezelve de voornaamste inrigtingen, kerken en gestichten bezocht. In den schouwburg, des avonds, werden HH. MM. met groote geestdrift ontvangen.

— Uit Rome schrijft men van den 8sten, dat de Paus met zijn hofstoet een bezoek bij de koningin weduwe van Sardinie had afgelegd, die sedert den jongsten zomer eene villa op de hoogte van het oude Tusculum bewoont. — De kardinaal staats-secretaris *Lambruschini* zou, nu de heer *Capaccini* van Florence teruggekeerd is, naar het Sabijnsche gebergte reizen en er tot herstel zijner verzwakte gezondheid zich gedurende een tijd van de zaken verwijderd houden. — Te Rome waren in den laatsten tijd vele vreemden aangekomen, en vele ook naar Napels doorgereisd, sedert men vernomen had dat de Vesuvius weder op nieuw in werking begon te komen. Luidens brieven uit Sicilie wierp de Etna nog voortdurend lava uit.

Nederlanden.

BREDA, den 24sten October.

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft gisteren eene zitting met gesloten deuren gehouden. Zij heeft zich in dezelve vereenigd met het ontwerp van adres, in antwoord op de Troonrede. Dat ontwerp werd verzonden aan de Eerste Kamer. Tevens werd bepaald, dat, bijaldien ook de Eerste Kamer zich met het ontwerp mogt vereenigen, de commissie, welke belast geweest is het ontwerp van het adres op te stellen, bestaande uit de heeren van [illegible], *Luzac*, *van Rappard*, *van de Poll* en *Quintus*, met bijvoeging van den heer *van den Mortel*, namens deze kamer belast zou worden, om, met de commissie door de Eerste Kamer daartoe af te vaardigen, de deputatie uit te maken, welke het adres namens de kamers, aan Z. M. den Koning zal aanbieden.

De Eerste Kamer der Staten-Generaal is vervolgens vergaderd geweest. Zij heeft het bij de Tweede Kamer aangenomen ontwerp van adres ontvangen en het aan derzelver afdeelingen verzonden. Heden zal de kamer daarover beraadslagen. Wordt het ontwerp bij deze kamer aangenomen, dan zal het adres aanstaanden Donderdag den Koning worden aangeboden.

Tot auditeur-militair ad interim in het provinciaal kommandement van Noord Braband is door Z. M. benoemd Mr. *J. W. van Theije Hannes*, advokaat te 's Bosch, en tot dezelfde betrekking almede ad interim in het provinciaal kommandement van Overijssel Mr. *J. J. H. de Bruyn*, advokaat te Zwolle.

In plaats van *J. F. van Gogch*, is door Z. M. benoemd tot secretaris der gemeente Reysbergen *F. C. A. van der Pluym*.

Tot secretaris der gemeente Etten en Leur is, in plaats van *C. R. van Beugen*, door Z. M. aangesteld *P. J. de Wolff*.

— Jongstleden Vrijdag is te 's Hage een koerier uit Londen met depeches voor de gezanten van Oosterijk, Pruissen en Rusland, betreffende onze aangelegenheden, aangekomen. Dien ten gevolge hebben de gezanten van Oostenrijk en Pruissen eene samenkomst gehouden met onzen minister van buitenlandsche zaken.

In den *Avondbode* leest men voorts het volgend bijzonder berigt van denzelfs Londenschen correspondent van den 20sten dezer:

» Ik ben heden van goederhand onderrigt, dat het project van het antwoord, door de conferentie aan Holland te geven, reeds is opgemaakt, en thans het onderwerp is van de beraadslagingen en onderhandelingen van derzelver leden onderling. Hoewel daaromtrent nog weinig is uitgelekt, heb ik echter vernomen, dat de bepaling van de som, welke België jaarlijks aan Holland zal betalen het voornaamste, zoo niet het eenige punt van verschil is, dat er nog bestaat; want ofschoon allen het daarover eens zijn, dat die som in het antwoord bepaald moet worden, zoo zijn de gevoelens over de som zelve nog niet eenstemmig, terwijl, naar men wil, dat bedrag de som van zes millioen niet zal te boven gaan."

In de gewone parijsche correspondentie van gisteren (*zie ons vorig nommer*) werd insgelijks gesproken, dat de conferentie haar ultimatum opgemaakt en reeds uitgevaardigd had. Waarschijnlijk moet men daarvoor het project van antwoord lezen, waarvan hier boven gesproken wordt.

— Den 13den dezer is te Vlijmen, in den ouderdom van 83 jaren, overleden, de luitenant-generaal *J. P. van Hoey*, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw.

— Den 16den dezer is te Leeuwarden in den ouderdom van 75 jaren, overleden, de weledel geboren heer *Gerlaaus Buma*, majoor bij het regiment huzaren n°. 6.

— Men verneemt, dat de chirurgijn-majoor van den 1sten rang *Schillet*, die de reis naar de kust van Guinea, met de zending van wijlen den generaal-majoor *Verveer* heeft medegemaakt, en in volkomen welstand in het vaderland teruggekeerd is, medegebragt heeft het hoofd van den voormaligen aanvoerder van den opstand der Hantasche bevolking, *Bonsoe*, dat hij, ter conservering, op liquor gezet had.

Voorts verneemt men, dat bij de gemelde expeditie gesneuveld, aan derzelver bekomen wonden overleden, of ten gevolge van het klimaat, omgekomen zijn de volgende militairen: *W. P. Maijer* en *N. Leininger*, officiers van gezondheid; *F. Bjork*, *F. M. Wattenberg*, *van Lutsenburg*, sergeants; *W. F. Nymaul*, adjudant-onder-officier; *J. A. Carnebeek*, *C. W. Dunkelberg*, *J. G. Blomhert van Brandenburg*, sergeants; *M. von Briesen*, korporaal; *G. Ressenaar*, idem; *J. C. Lagius*, tamboer, *R. G. Heuvel*, hoornblazer; *J. H. Barendsen*, *A. H. Bronsma*, *H. Blume*, *J. D. Dodelin de Ivin*, *J. van Engen*, *J. La Bonté*, *A. Schipper*, *F. E. M. G. C. Schroeder*, *D. G. Bouma*, *G. Veldhuis*, *H. J. Berkenfeld*, *C. Wildeman*, soldaten; *J. Kallbergen*, *H. Schippers*, kanonniers; *T. Nullen*, *J. H. C. C. Ba Campaigne*, soldaten.

— Een der dagbladen uit de residentie, sprekende van de duurte van onderscheidene levensmiddelen, laat daarop volgen: » Niet genoeg echter kunnen wij thans de wijze voorzorg van ons achtbaar stadsbestuur de verschuldigde hulde en dank toezeggen, daar door de invoering eener doelmatige spaarkas, de verdere prijsverhooging zal worden voorgekomen; zullende dezelve alsnu geene meerdere prijsverhooging verder ondergaan, en zal men alzoo, in deze dure tijden, eerst regt de vruchten van de bespaarde penningen kunnen plukken.

— Z. D. de hertog *Bernhard van Saksen Weimar*, luitenant-generaal in dienst van Z. M. den koning, is den 8 dezer, met zijnen oudsten zoon, uit Napels te Genua aangekomen, en zou zich van daar herwaarts begeven. Mevrouw de hertogin en de overige kinderen zijn te Napels gebleven.

— Eene beschrijving der kustverlichtingen in het Koningrijk der Nederlanden, voor 260 verre dezelve uit zee en in de zeegaten zigtbaar zijn, October 1838, wordt, op autorisatie van Zijne Exc. den Directeur-Generaal voor de Marine, gedrukt en uitgegeven, ten koste en behoeve van het fonds voor oude en gebrekkige zeelieden, en is tot den prijs van 20 centen te bekomen ter secretarie van het departement van Marine te 's Gravenhage, en ter secretarie van de Directien der Marine te Amsterdam, te Rotterdam en te Vlissingen.

— Te Keulen is de eerste algemeene bijeenkomst van deelnemers in de duitsch-engelsche stoombootmaatschappij gehouden, en heeft die maatschappij zich geconstitueerd en een bestuur benoemd. Het doel dezer maatschappij is, om eene geregelde stoombootvaart tusschen de pruissische rijnhavens en Engeland daar te stellen, en dezelve later ook tot de noorduitsche en fransche havens uit te breiden. Het kapitaal zal voorloopig uit 500,000 thalers bestaan, doch later tot een millioen kunnen vermeerderd worden. In de bijeenkomst is berigt, dat de kroonpruis van Pruissen en vele aanzienlijke beambten hunne ondersteuning aan de onderneming hebben toegezegd.

— In brieven van den Beneden-Moezel wordt zeer over de wijnteelt geklaagd. Het aanhoudende regenweder had op eenmaal alle uitzigt, zelfs op een' middelmatigen witten wijn, doen verdwijnen. De blaauwe druiven stonden beter, doch zouden geen vierde van den gewonen oogst opleveren. Voor de bewoners, die grootendeels van den wijnhandel moeten bestaan, was dit zeer treurig.

— Naar men uit Stokholm, van den 12 schrijft, was eene reis, die Z. M. de koning naar Noorwegen wilde doen, voor eenig dagen uitgesteld, doch zou den volgenden dingsdag voortgang hebben. Men wilde weten, dat Z. M. een gedeelte van den winter in Noorwegen doorbrengen en, tegen februarij, de zitting van de Storthing in persoon openen zou.

Bij het koninklijk besluit, waarbij eenige bepalingen omtrent de huishoudelijke dienst van den Hoogen Raad zijn vastgesteld, is tevens bepaald dat de archieven, van het voormalig Hof van Holland en van de vroeger in dat gewest bestaan en geresideerd hebbende regterlijke collegien en autoriteiten, onder de bewaring berustende gebleven van den eersten griffier van het vorige geregtshof, en niet behoord hebbende tot het archief van laatstgenoemd hof, voorloopig onder [illegible] depositaris zullen verblijven, in welke hoedanigheid hij voor de regtige verzorging, bewaring en oplevering dier archieven door Z. M. is verantwoordelijk gesteld.

— Ingevolge deswege vastgestelde bepalingen zijn de procureurs-generaal bij de provinciale geregtshoven, mitsgaders de officier van justitie bij de criminele regtbank te Amsterdam, van den 1sten dezer af, belast met de werkzaamheden, het beleid en toezigt der politie van hunne ressorten, en moeten zij zich te dien opzigte gedragen, overeenkomstig de instructie voor de procureurs-crimineel, bij besluit van Zijne Majesteit van 6 Junij 1819, en de verdere ter materie dienende voorschriften vastgesteld. Over alle zaken van politie, of tot het beheer daarvan behoorende, zullen zij met de autoriteiten, aan welke te dien einde eenig gezag is toegekend, verstandhouding voeren; aan den Gouverneur der provincie zullen zij van al hetgeen, dezen zou kunnen aangaan, of voor het gewest van eenige aangelegenheid, kunnen wezen, doen kennis dragen, en van hunne verrigtingen en van hetgeen hun belangrijk mogt voorkomen den minister van justitie verslag doen. Al verder is de aanschrijving gedaan, dat de bepalingen, opzigtelijk de dienst der geregtsdienaren bestaande, in stand zullen blijven; zijnde de aangelegenheden dier dienst tegenwoordig opgedragen aan de procureurs-generaal der provinciale geregtshoven, mitsgaders aan den officier van justitie der criminele regtbank te Amsterdam, onder het oppertoezigt van den minister van justitie.

— Bij eene missive van Z. Exc. den minister van Binnenlandsche Zaken, zijn de gouverneurs der provincien uitgenoodigd geworden, om, zoo veel mogelijk, toe te zien, dat, op welke wijze ook, geenerlei misbruik worde gemaakt van de door Z. M. aan gestichten of instellingen van weldadigheid verleende vrijstellingen van de uitkeering der 4 pCt. aan 's Rijks schatkist, wegens overgang van onroerende goederen in de doodenhand, wanneer en voor zoo lang dezelve voor de publieke dienst wordt gebezigd, en geen direct geldelijk voordeel aan de bedoelde gestichten of instellingen opbrengen.

Sedert de laatst gedane bekendmaking, zijn door de belanghebbenden geregt de navolgende door Z. M. verleende octrooijen:

Een octrooi in dato 18 October 1837, voor den tijd van tien jaren verleend aan *Oliviers en comp.*, te Pouderoijen, op de uitvinding van eene verbeterde wijze, en van een daartoe behoorend werktuig, om zonder drooging of eesting mout te vervaardigen.

Een octrooi in dato 25 Julij 1838, voor den tijd van tien jaren verleend aan *Pierre Bannelly fils en Dirieckx*, te Brussel, domicilium verkozen hebbende bij *W. van Wilik*, te 's Gravenhage, op de uitvinding van een werktuig om op de volmaakste wijze de maat te nemen van het menschelijk ligchaam, ten einde dit toe te passen op de snijding der kleedingstukken.

Een octrooi, in dato 25 Julij 1838, voor den tijd van vijf jaren verleend aan *J. P. Trousselot*, te Rotterdam, op de uitvinding van verbeteringen in de zamenstelling van brandkasten en brandkisten.

Een octrooi in dato 10 Augustus 1838, voor den tijd van tien jaren verleend aan *B. L. [illegible]*, te Parijs, domicilium verkozen hebbende bij *C. G. Uhlenbeck* te Amsterdam, op de invoering van eene nieuw uitgedachte wijze, om hout voor drooge en natte verrotting te behoeden, het innerlijk te kleuren, waterdigt en minder brandbaar of ontvlambaar te maken, er verscheiden geuren aan te geven, alles door middel van eene in de natuur bestaande en in de sapvaten des houts indringende kracht.

Een octrooi in dato 29 Augustus 1838, voor den tijd van vijftien jaren verleend aan *G. Soeders*, te [illegible], op de uitvinding van een as voor alle rijtuigen, door hem genoemd veiligheids-as.

Een octrooi in dato 6 September 1838, n°. 22, voor den tijd van vijf jaren verleend aan *E. Bouwe* Jr., te Amsterdam, op de uitvinding van een elastiek kunstgareel, hetwelk op alle paarden kan worden gebruikt, zonder die te drukken of te beschadigen.

Een octrooi in dato 8 September 1838 voor den tijd van vijftien jaren, van af den 2den Mei 1838, verleend aan *J. Pesire*, te Parijs, domicilium verkozen hebbende bij mr. *L. Keijser*, advokaat te Amsterdam, op de invoering van een nieuw middel tot solidificatie van talk en andere vette zelfstandigheden.

De graaf *Woronzow*, gouverneur-generaal der zuidelijke provincien van Rusland en van Bessarabie, is van Odessa komende eergisteren te Brussel gearriveerd.

— De plegtige intogt van den kardinaal aartsbisschop van Belgie de heer *Sterckx*, heeft gisteren middag te Mechelen volgens het bekend gemaakt programma, bij een zeer fraai weder, en onder een ontzaglijken toevloed van aanschouwers plaats gehad. Troepen en musijk openden den stoet, waarop twee zegewagens volgden, waarvan de een de stad Mechelen voorstelde, de andere de zegepralende godsdienst; daarop volgden al de geestelijken van de stad en zelfs van het geheele gewest, de belgische bisschoppen, de kardinaal, en ten laatste de civiele en militaire autoriteiten. De stoet begaf zich naar de prachtig versierde St. Romboutskerk, waar een *te Deum* werd gezongen.

— Voor eenigen tijd werd in den *Belge* en daarna in de andere brusselsche bladen eene valsche telegraphische depeche geplaatst, houdende dat Estella door de christinos ingenomen was; een berigt, hetwelk onder de speculanten te Brussel eenige ligtgeloovigen vond, die zulks tot hunne schade ondervonden. Op de deswege gerezen klagten is de persoon, die het berigt aan het bureau van den *Belge* bezorgd had, zeker koopman *Ries*, ter zake van openbare misleiding, in verzekerde bewaring genomen, en thans heeft de regtbank van eersten aanleg te Brussel beslist, dat het hier een delict van de drukpers betrof, en is *Ries*, op grond hiervan, naar de kamer van beschuldiging gezonden.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (23 *Octob.*) waren genoteerd: Belg. 102¾; O. Met. 107; Sp. Ardoin 16,16⅛; Nap. r. 93¾; Rom. L. 101⅛; Certif. te Antw. 100¾. — Wissel op Amst. en Rott. ⅛ pCt. v. pap.

Laatstelijk zijn door Z. M. de statuten goedgekeurd van de opgerigte naamlooze maatschappij, onder de benaming van Maatschappij tot invoering der zijdeteelt in Noord-braband te St. Michiels-Gestel. Met genoegen verneemt men dat tot de deelhebbers dezer maatschappij behooren: Z. K. H. de Prins *van Oranje* voor tien aandeelen; Z. Exc. jhr. *A. J. L.* baron *van den Bogaerde van ter Brugge*, staatsraad-gouverneur der provincie Noord-Braband; jhr. mr. *H. B. Martini*, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal voor vijf aandeelen; Z. Exc. jhr. *D. H.* baron *Chassé*, generaal der infanterie, opperbevelhebber der vesting Breda, enz.; Z. Exc. jhr. *H. J.* baron *van Doorn van Westkapelle*, minister-secretaris van Staat; Z. Exc. de hoogwelgeb. heer jhr. *H. M.* baron *de Kock*, luitenant-generaal, minister van binnenlandsche zaken; mr. *A. J. Ingen-Housz*, jhr. *J. D.* baron *van Tuyll van Serooskerken, van Heeze* en *Leende*, jhr. mr. *P. E. de la Court*, leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal; de generaal-majoor *J. A. H. de la Sarraz*, jhr. *T.* baron *de Smeth van Deurne*, kamerheer des Konings; mr. *C. A. den Tex*, hoogleeraar in de regten te Amsterdam; de generaal majoor *J. A. J. J.* baron *Desombes*; de hoogeerwaarde heer *H. den Dubbelden*, administrateur apostoliek van het vicariaat-generaal van 's Hertogenbosch, en vicaris-generaal van Maastricht en Luiks gestel; de hoogeerwaarde heer *J. van Heeydonk*, administrateur-apostoliek van het vicariaat van Breda; de generaal-majoor *E. J. George*, opperbevelhebber der vesting 's Bosch; voorts onderscheidene personen, die regterlijke betrekkingen vervullen; priesters, pastoors, predikanten en leeraren van onderscheiden gemeenten; leden van provinciale en gedeputeerde Staten in verschillende provincien alsmede der ridderschappen; districts-commissarissen; hoofden en leden van stedelijke en gemeente-besturen; grondeigenaars, renteniers, regtsgeleerden, notarissen, officieren, zoowel der schutterijen als van het leger; fabrikanten; kooplieden, ambtenaren, kassiers, enz. Alle deze deelhebbers zijn tot de oprigting dezer maatschappij overgegaan, uit aanmerking van de gunstige ligging der provincie Noord-Brabrand, ter uitbreiding van alles wat landelijke industrie betreft, en ten einde in stand te houden en uit te breiden datgene, wat reeds ter invoering der zijdeteelt en de daartoe noodige aanplanting en veredeling van den witten moerbezienboom in de provincie Noord-Braband is daargesteld. Het primitief kapitaal dezer maatschappij zal bedragen eene somma van 35 000 Nederlandsche guldens, verdeeld in aandeelen van *f* 100. Dit kapitaal zal worden aangewend: 1°. tot aankoop van zoodanige vaste goederen als tot bereiking van het voorgestelde doel, door commissarissen geschikt zullen bevonden worden; 2°. tot het zaaijen, aankweeken en planten van den witten moerbezienboom, ten einde ook daaruit de kweekheesters en boomen, welke voor de vaste aanplantingen der Maatschappij kunnen gemist worden, te debiteeren (de daartoe benoodigde arbeidsloonen, meststoffen en andere kosten daaronder begrepen); 3°. tot het jaarlijks opvoeden van zijdewormen, en het winnen en afhaspelen van zijde, ten einde deselve alzoo in den handel te brengen en daardoor de voordeelen der maatschappij te vermeerderen; en 4°. om verder alles te doen, wat de uitbreiding der zijdeteelt in ons vaderland kan bevorderen, altoos daarbij in het oog houdende het belang en voordeel der maatschappij. Onder de bijzondere bepalingen nopens deze maatschappij behoort, dat er jaarlijks, in den loop der maand Julij, eene algemeene vergadering der deelgenooten door commissarissen aan het hoofd-etablissement zal worden belegd, in welke door hen een behoorlijk verslag zal worden gedaan van het verrigte in het afgeloopen jaar, van den staat der kweekerijen en der geheele onderneming, met overlegging der rekening en verantwoording van de onder hun toezigt gehoudene administratie. Ingeval zoodanige algemeene vergadering te samen geroepen wordt alleen tot het aanhooren van rekening en verantwoording door Commissarissen, zullen deelgenooten daartoe worden geconvoceerd bij advertentie in de dagbladen der provincie, Noord-Braband, in de Nederlandsche Staats-Courant, Haarlemsche Courant en het Algemeen Handelsblad, ten minste veertien dagen te voren. Wanneer echter andere bijzondere belangrijke punten zullen moeten behandeld worden, zal deze oproeping plaats hebben bij circulaire aan alle deelgenooten, waarin alsdan tevens die punten zullen worden vermeld.

TOESTAND VAN EUROPA.

Nog altijd is de vrede in Europa bewaard geworden, omdat de Noordsche mogendheden geen oorlog verlangen, en omdat de verbindtenis van Engeland en Frankrijk van dien aard was, dat geen oorlog, zelfs bij gunstigen uitslag, wenschelijk wezen kan, ten gevolge der uitputting van de schatkist. Nog altijd werden er offers gebragt aan dien staat van vrede, waarin ons werelddeel verkeert; en nogtans zijn daar geene vruchten uit geboren voor de staten, welke het meest tot het behoud van dien staat van vrede hebben bijgebragt. De groote vraag is deze, of het ten offer brengen van zoo vele belangen de bestendiging verzekert van eenen vredestaat; die, hoe wankelend ook, altijd nog verkieslijk is boven oorlog? Als men eenen blik werpt op Engeland, en hetzelve doorvroed ziet van allerlei partijschappen, waarvan de meest gevaarlijke die is der Iersche volksleiders, omdat er wereldlijk en geestelijk belang zich hier vereenigen om eenen omkeer van zaken te bewerken; als men het oog laat rusten op Frankrijk, dat ondanks alle pogingen om den revolutiegeest te fnuiken, zich altijd in staat van gisting bevindt door de krakeelen der legitimistische, bonapartische en republikeinsche factien; en indenkt, hoe *speculatief* het goed verstand houden tusschen Engeland en Frankrijk wordt, bij de afwijzing door Frankrijk van het zoo gulhartig als believend aanbod van de Engelsche zijde, om den twist met Mexico te slechten, en de den handel benadeelende blokkade te doen opheffen: eene weigering die bij den staat van spanning over de Afrikaansche kolonisatie, juist niet zeer welwillend zou aangenomen worden; als men daarbij op Spanje ziet, waar Engeland en Frankrijk elkander benijden, wien door invloed het beste deel van den buit in dien twee strijd zal verblijven, terwijl men noch om *Isabella II*, noch om don *Carlos*, noch om *Munagorri*, zich bijzonder bekommert; en dan de geheele alliantie van het Westelijk Europa overstelt aan de Oostelijke en Noordsche mogendheden; — dan moet het elk verbazen, hoe, bij de rustigheid der Bondstaten, met eene voorwacht zooals Nederland, en met eene bevriende mogendheid zooals Zweden, er niet meerder klem gegeven wordt aan het sluiten van traktaten, die aan den onzekeren toestand, waarin ons werelddeel verkeert, een einde zouden maken. Het zwaard houdt het zwaard der tegenpartij in de schede; krachtgevoel en bewustheid van inwendigen vrede door geene ernstige bekommeringen verontrust, zet gezag bij aan vorderingen, vooral wanneer de vordering op regt en billijkheid gegrond is. Noch de door Belgie en Frankrijk levendig gehoudene kerktwisten, en de verspreiding van het zaad van ontevredenheid in de Rijnprovincien, of in Polen, vermogen de zedelijke krachten van het Oostelijk Europa derwijze te ontzenuwen, dat deze er niet ernstig op zou kunnen aandringen, dat het behoud van den Europeschen vrede in een allennaauwst verband staat met de beeindiging der Hollandsch-Belgische geschillen, en met het dempen van den burgeroorlog in Spanje. Wanneer het Westelijk Europa naar juistheid haren toestand bevroedt, en omtrent deszelfs ware belangen ingelicht, de zich meer en meer gevoelen doende moeijelijkheden bevroedt, die zich opdoen bij het tot een gelukkig einde brengen van de hangende geschillen; en rondziet naar het oosten en naar de nieuwe wereld, dan komt het ons waarschijnlijk voor, dat de vrede van dit werelddeel voor als nog zou kunnen behouden blijven. Vordert men echter te veel van reeds verzwakte en uitgemergeld wordende staten, door het laten voortduren van het verderfelijk *status quo*, door het onderhouden van onrustwekkende pogingen bij vreemde volken (een politiek stelsel van de westelijke mogendheden) dan is het de vraag, of, bij eene mogelijke breuk der alliantie van Frankrijk en Engeland, de gelegenheid niet zou worden waargenomen, om de verguizingen sedert 1830 geleden, te wreken, en de geschondene Weener-traktaten, naar de nieuwere behoeften dan gewijzigd, in volle kracht te herstellen. Voor ons vaderland wenschen wij eene spoedige beeindiging van onzen onzekeren toestand, die, zoo als vrij algemeen erkend wordt, door de flaauwheid van sommige en de kwalijkgezindheid van andere, daarbij belanghebbende mogendheden wordt gerekt.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — De beijersche hofgraveur J. J. NEUSS, heeft een gedenkpenning vervaardigd op de krooning van keizer FERDINAND als koning van *Lombardye* en de bij die gelegenheid verleende amnestie; dezelve is in *Duitschland* verkrijgbaar in zilver voor 2 fl. 24 kr. in brons voor 45 kr. — Te *Neurenberg* ziet de eerste aflevering het licht van een nieuw tijdschrift, dat onder den titel van *Athenaeum für Wissenschaft, Kunst und Leben* zal uitgegeven en in maandelijksche afleveringen van 6 à 7 vellen druks zal worden voortgezet. De bevordering van wetenschappelijke kennis en beschaving onder het algemeen, wordt gezegd het voorgestelde doel te zijn. Onder de artikelen in de eerste aflevering komen voor: *Mededeelingen over* KASPER HAUSER, en *proeve van oostersche gedichten* van Prof. DAUMER; *de vrouwelijke karakters in Goethe's werken* van W. SEICH. In de de tweede aflevering worden beloofd *eene schets van den toestand der duitsche kultuur van*

Dr. Riedel; en *over den zamenhang of verband der Amerikaansche Indianen en de oude Hebreërs* van A. Ostokar. — Van de duitsche jaarboekjes voor 1839 zien er reeds verscheidene het licht. Te *Weenen* onder anderen is in het handelhuis van Pfautsch een drietal verschenen als *Cyanen*, een nieuw jaarboekje; *Gedenke mein!* en *Iduna*, die derzelver achtste en negentiende jaargangen beleven; Te *Leipzig* is de twaalfde jaargang van von Tromlitz, *historisch-romantisches Taschenbuch, Vielliebchen*, verschenen.

Engeland. — Te *Londen* heeft men het plan gevormd, om door middel van deelneming, eene groote botanische inrigting tot stand te brengen. In *Regentspark* zal namelijk eene uitgestrektheid van 18 acres land tot een botanischen tuin aangelegd worden en al wat men slechts bedenken kan, dat daartoe behoort, eene bibliotheek en museum niet uitgesloten, er bij vereenigen. De koningin heeft de bescherming van dit nieuw genootschap aanvaard.

Frankrijk. — De heer Blanqui, die onlangs een reis door *Corsika* deed, heeft aldaar een aantal brieven gevonden uit den eersten leeftijd van Napoleon, door hem namelijk tusschen zijn 15de en 21ste jaar geschreven, een tijdvak dat wel het minst bekende van zijn leven is. Sommige dier brieven zijn opmerkelijk, als geschikt om de bijzondere geaardheid van den gewezen keizer reeds uit zijne jeugd te leeren kennen. » Zend mij - dus schreef hij onder anderen in 1792 aan zijn oudoom, den Aartsdiaken Lucien - zend mij 300 fr.; met deze som kan ik tot *Parijs* komen; daar ten minste kan men opgang maken, kennissen aanknoopen, hinderpalen te boven komen. Alles zegt het mij dat ik slagen zal; wilt gij om 300 fr. mij van dat alles terughouden?" Aan een vriend zijner familie schreef hij in 1789: » Ik heb geen ander hulpmiddel dan den arbeid. Ik kleed mij slechts eens om de acht dagen; ik leg mij om tien uren ter ruste en sta om vier uren des morgens op. Ik houd slechts één maaltijd iederen dag, des middags ten drie uren." Een der opmerkelijkste brieven, ook uit het letterkundig oogpunt, is een schrijven aan zijnen broeder Lucien over eene proclamatie, waarvan deze hem een exemplaar had toegezonden. » Ik heb - zegt hij daarin - uwe proclamatie gelezen; zij deugt niets; er zijn te veel woorden in en te weinig denkbeelden; gij wilt door fraaije uitdrukkingen treffen; zoo spreekt men niet tegen het volk. Het heeft meer juist oordeel en gezond verstand dan gij meent; uw proza zal meer kwaad dan goed doen." De heer Blanqui heeft voorts de vergunning gekregen, om copij te nemen eener memorie van Napoleon, over de *aankweeking van den moerbezienboom* geschreven toen hij negentien jaren oud was; deze memorie zal waarschijnlijk op kosten der *Corsische* Akademie gedrukt worden. Te bejammeren was het, dat de gezegde reiziger ook geene andere memorie van Bonaparte, over *de militaire verdediging van Corsika*, had kunnen overschrijven; de eigenaar schijnt zulks niet verkiezend te hebben. — Het half-officieel orgaan van het bestuur, *le Moniteur parisien*, heeft dezer dagen een berigt geplaatst, dat er nog niets beslist is aangaande de wetenschappelijke commissie voor het onderzoek der Afrikaansche bezittingen, tot welker zending door het gouvernement besloten is; dat derhalve de personen nog niet benoemd zijn, die deze commissie moeten uitmaken, gelijk door de dagbladen verzekerd is geworden. — In een der fransche wetenschappelijke maandschriften, *le Memorial encyclopedique*, vindt men vermeld, dat een Amerikaansch geneesheer de ontdekking had gedaan, dat eenige droppelen mineraal zuur, onverschillig welk, op de wonde gestort die door de beet van een razend dier veroorzaakt werd, de watervrees belet zich bij den gewonden te ontwikkelen. Door het zuur werd namelijk de vergiftige stof zonder eenig nadeel opgelost.

Nederlanden. — Te *Leyden* is de komeet van Encke, sedert den 19. dezer, nadat hare opsporing door het ongunstige weder was verhinderd, op het Observatorium waargenomen. Zij moet aldaar het eerste gezien zijn door den grooten kijker van Fraunhofer, waarvan melding gemaakt wordt in het stukjen *de Komeet van Encke* getiteld, onlangs door den heer Kaiser, directeur van het Observatorium in het licht gegeven. Dat werktuig was, naar men zegt, den dag te voren op het Observatorium aangekomen en wordt voor een meesterstuk van kunst gehouden. — De heer Fryns te *Leyden*, onder anderen, bekend door de uitgave van een prachtwerk over Oost-Indische planten en gewassen, is tot corresponderend lid der fransche akademie van wetenschappen benoemd; eene onderscheiding, welke slechts zeldzaam aan Nederlanders te beurt valt. — Naar men vermeldt, heeft de heer Royer, directeur der Akademie van beeldende kunsten te *Amsterdam*, als eene dankbare hulde aan de nagedachtenis van wijlen Hare Majesteit de Koningin, die hem, tot aan Hare afsterven, de meest welwillende bescherming verleende, een borstbeeld [illegible] [illegible] vervaardigd, en dezer dagen aan Z. M. den Koning aangeboden, wien het behaagd heeft, hetzelve met welgevallen aan te nemen. Bevoegde beoordeelaren hebben dit nieuwe kunstwerk van den heer Royer met belangstelling aanschouwd, de gelukkige gelijkenis, welke zoo moeijelijk na den dood te treffen was, erkend, en de uitmuntende wijs, waarop dit borstbeeld is bearbeid, ten hoogste bewonderd.

175ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

5de Klasse.

31ste Trekking.	No. 15268 een prem. van f 1200 No. 13110 een prijs van f 60,000 No. 25037 een prem. van f 1200.
32ste	No. 13762 en 3938 ieder een prijs van f 1000.

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (23 Oct.) werden de volgende fondsen omgezet: Ned. W. S. 2½ pCt. 53½, ⅝; dito 5 pCt. 101¾ [illegible]; Kansbill. 23⅞ [illegible]; Amort.-Syndik. 4½ pCt. 99; Handelm. 172¾, 173; O.-Indie 5 pC. 99¾ [illegible]; Ardoins 16⅞ [illegible]; oude Russen 105⅝; Braz. 79⅝, 80; Columb. 16¼ [illegible].

DIRECTE BELASTINGEN.

Zoowel de GROND- als PERSONELE BELASTINGSCHULDIGEN, als die der PATENTEN, welke de verschenen termijnen niet hebben aangezuiverd, worden, tot vermijding van Vervolgings-Kosten, dringend aangezegd, uiterlijk in den loop dezer maand, aan die verpligting te beantwoorden.

Breda, 22. October 1838.

De Ontvanger,
BEKKERS.

Voor het Rijk.

Amortisatie-Syndicaat.

Administratie der Domeinen, Wegen, Vaarten, enz.
IN HET EERSTE RESSORT.

De Agent van het Domein te *Klundert*, zal, publiek ten overstaan van den Heere Burgemeester der Gemeente *Zwaluwen*, op den 30. October 1838, des voormiddags ten tien ure, ten huize van NIKOLAAS P. DE VRIES, op de *Hooge Zwaluwe*, Aanbesteden:

Het maken van eenen nieuwen houten DUIKER en het leggen eener KADE tot Afsluiting van het Buiten-Kanaal der Uitwateringssluis van den Polder den *Oudehmoer*, onder de *Hooge Zwaluwe*, met de Leverantie van alle de daartoe noodige Materialen, en het Uitdiepen van omtrent 825 Ellen lengte van het gemelde Kanaal.

Alles nader omschreven in het Bestek, zoo ten Kantore van den Agent van het Domein te *Klundert*, als ter Secretarien van de *Klundert* en op de *Hooge Zwaluwe* ter lezing liggende, terwijl ook nadere onderrigting te bekomen is bij den Agent voornoemd, en bij de Opzieners L. BURGTEN en C. C. VOGEL, welke daags voor de Besteding de noodige aanwijzing in loco doen zullen.

Klundert, den 13. October 1838.

De Agent voornoemd,
L. H. RIJSTERBORGH.

Te Breda, bij BROESE en COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.